

9. marts 2011

R E F E R A T

af

Møde i Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde
den 9. marts 2011

Til stede:

Klaus Bustrup (formand)
Marie Louise Knuppert (næstformand)
Lars Goldschmidt t.o.m. pkt. 9
Anne Mette Kjær
Anders Ladekarl
Michael Stevns
Mimi Jakobsen
Niels Thuesen
Lisbeth Valentin Hansen

Udenrigsministeriet:

Ib Petersen f.o.m. pkt. 6.
Carsten Nilas Pedersen t.o.m. pkt. 6
Einar Hebogård Jensen f.o.m. pkt. 6
Eva Grambye t.o.m. pkt. 6
Tove Degnbol
Nicolai Ruge
Mads Mariegaard (PDK)
Thomas Kjærgaard (referent)

Jakob Vinding Madsen og Kit Clausen pkt. 5
Margit Thomsen, Erik Næraa-Nicolajsen, Christoffer
Bertelsen pkt. 6
Darriann Riber pkt. 7 og 8
Margrethe Holm Andersen pkt. 10
Lars Kjellberg pkt. 11

Repræsentationerne:

Svend Olling og Jan Møller Hansen pkt. 3
Søren Skou Rasmussen og Mads Mayerhofer pkt. 4
Steffen Smidt, Peter Hertel Rasmussen, Anne Charlton
Christensen og Aino Askgaard pkt. 9

Der afholdtes møde i Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde den 9. marts 2011. Fra mødet kan følgende fremhæves:

Dagsordenspunkt 1 – Meddelelser

Formanden orienterede om, at det næste rådsmøde planlægges afholdt den 13. maj, hvor styrelsesformandens beretning til rådet vil blive givet. Han opfordrede alle Styrelsens medlemmer til at deltage.

Styrelsesformanden orienterede om mulige emner for Styrelsens retreat den 27. maj. Det blev besluttet, at Udenrigsministeriets arbejde med multilateral kohærens, samt en bordrunde hvor de enkelte Styrelsesmedlemmer forklarer hvordan de i deres daglige funktioner arbejder med udviklingsspørgsmål, vil indgå. Af andre mulige emner blev nævnt: trends i andre donoreres arbejde, udviklingen i Nordafrika, DAC-temaet Aid and Beyond og DAC's Peer Review af Danmark.

Udenrigsministeriet (Carsten Nilas Pedersen) orienterede om, at det siden Styrelsens møde den 8. december 2010 var besluttet at overføre 10,0 mio. kr. fra bevillingen til Generel Budgetstøtte i 2011-2015 i Tanzania til skatte-initiativet i Tanzania. Budgetstøtten til Tanzania vil således blive reduceret fra 625,0 mio. kr. til 615,0 mio. kr.

Den nyligt vedtagne Helmand-plan 2011 havde betydet en forhøjelse af landerammen for Afghanistan på 25 mio. kr. Forøgelsen vil blive udmøntet med 5 mio. kr. til hvert af de fem prioritetsområder i Afghanistanbistanden jf. styrelsesoplæg fra 9. februar 2011.

Styrelsen blev ligeledes orienteret om status for arbejdet med øget strategisk fokusering af Styrelsens arbejde og ændrede forelæggelsesgrænser, der nu var blevet godkendt på ministerniveau. Det var endnu ikke besluttet, hvornår de ændrede forelæggelsesgrænser træder i kraft, men der stiledes mod en glidende overgang og fuld udrulning senest pr. 1. januar 2012.

Situationen i Mellemøsten blev berørt, og der var fra dansk side et stort ønske om at støtte de demokratiske reformprocesser i regionen, og der var i den forbindelse allokeret 25,0 mio. kr. fra den nyetablerede frihedspulje til indsatser med særligt fokus på Egypten og Tunesien. Yderligere bistand var under overvejelse. Partnerskab for Dialog og Reform initiativet - der allerede var etableret i regionen - havde givet Danmark et godt netværk.

Udviklingen i Libyen var bekymrende og den humanitære situation var forværret i den seneste tid, hvor især mange migrantarbejder var berørt. Udenrigsministeriets nødhjælpapulje havde bidraget med 2,75 mio. kr. og ministeriet havde fremskyndet sit bidrag til UNHCR. EU havde bidraget med 30,0 mio. Euro.

Formanden noterede sig den positive effekt af Partnerskab for Dialog og Reform initiativet og bemærkede, at det var væsentligt, at nødhjælpapuljerne havde den fornødne fleksibilitet.

Dagsordenspunkt 2 – Referat af Styrelsens møde den 9. februar 2011

Referatet blev godkendt.

Dagsordenspunkt 3 – Bangladesh: Årlig drøftelse af udviklingen i Landeprogrammet - til Styrelsens orientering

Bangladesh er et moderat muslimsk land, der rummer massive udfordringer men også store muligheder. Den nuværende regering under ledelse af partiet Awami League har været ved magten i lidt mere end to år og står overfor store udfordringer i forhold til indfrielse af tidligere valgløfter om forbedringer af levevilkårene for de mange millioner fattige, kontrol af stigende fødevarerpriser og bekæmpelse af omfattende korruption. Regeringens ambition er at gøre Bangladesh til et mellemindkomstland i 2021. Den gennemsnitlige indkomst pr. indbygger ligger dog stadig på omkring 560 USD. Bangladesh er på vej til at indfri flere af MDG-målene, men der er stadig mange udfordringer i forhold til bekæmpelse af fattigdom, forbedring af sundheds- og uddannelsessystemer, bæredygtig udvikling af energiforsyning, infrastrukturudvikling og bekæmpelse af forurening. Landeprogrammet med fokus på menneskerettigheder og god regeringsførelse, landbrug og vandforsyning/sanitet kører tilfredsstillende og leverer gode resultater trods udfordringer med tilpasning af bistanden til de nationale systemer.

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen udtrykte generel ros til orienteringen om landeprogrammet i Bangladesh og kunne konstatere, at landet på mange måder er et interessant partnerland med mange politiske og udviklingsmæssige udfordringer. Det blev noteret, at landet trods en vanskelig politisk situation var inde i en positiv social og økonomisk udvikling. Der var også en dynamisk privatsektorudvikling, hvilket havde tiltrukket stigende interesse fra danske firmaer. Trods nogle aktuelle tilbageskridt på governance området, gik udviklingen, set over et længere tidsforløb, i den rigtige retning. Der var enighed om, at hvis udviklingen omkring antikorrupsionskommissionen gik i den forkerte retning, hvilket man kunne frygte, så måtte den danske støtte til kommissionen trækkes tilbage. Styrelsen så frem til at diskutere udkast til et nyt landepolitikpapir for Bangladesh senere på året, hvor der kunne være gode muligheder for at øge fokus på erhvervsudvikling i landeprogrammet.

Dagsordenspunkt 4 – Gaza/Vestbredden: OXFAM 2011-2014 - til Styrelsens tiltrædelse (19,2 mio. kr.)

I forbindelse med beslutningen om at lukke det bilaterale Support to Municipal Development and Management projekt i Gaza blev det understreget, at man fra dansk side fortsat ønskede en fokuseret indsats i forhold til levevilkårsforbedringer i Gaza. På den baggrund har Oxfam indsendt et projektforslag, der tager udgangspunkt i den komplekse levevilkårskrise, som Gaza fortsat befinder sig som resultat af fraværet af muligheder for reel økonomisk deltagelse, en situation, der følger dels af den fortsatte israelske blokade af Gaza, dels af Hamas-regeringens kontrol med det økonomiske og social liv i selve Gaza. Projektforslaget fokuserer på en bred tilgang til økonomisk genopbygning med fokus på potentielle økonomiske vækstsektorer samt disses aktører. Formålet er at skabe bæredygtige levevilkår for et antal virksomheder og familier. Projektet tager særligt sigte på forbedring af kvinder og unges adgang til arbejdsmarkedet.

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen tiltrådte bevillingen og fandt, at projektet var gennemarbejdet og relevant, ikke mindst fsva. indikatorerne. Styrelsen spurgte til det lokale markeds absorberingskraft og mulighederne for jobskabelse i et lukket system præget af konflikt og noterede sig behovet for rehabilitering

af produktionssektoren, jf. vareafhængighed ift. Israel, samt projektets fokus på rehabilitering af få, men udvalgte vækstsektorer samt værdikædetilgangen. Styrelsen anerkendte det udtalte politiske ønske om en fortsat dansk tilstedeværelse i Gaza trods vanskelige operationelle vilkår og de deraf følgende risici forbundet med implementering i en konfliktsituation. Styrelsen fremhævede i den forbindelse behovet for en politisk løsning på konflikten i Gaza som en forudsætning for bæredygtig og langsigtet udvikling. Oxfam vurderedes at være en relevant partner med et veletableret partnernetværk i Gaza

Dagsordenspunkt 5 – IDB: Den 9. generelle Kapitaludvidelse af den Interamerikanske Udviklingsbank - til Styrelsens tiltrædelse (18,0 mio. kr.)

IDB's overordnede formål er at bistå udviklingslandene i Latinamerika og Caribien med at reducere fattigdom og ulighed og at tilvejebringe udvikling på en bæredygtig og klimavenlig måde. IDB's seneste kapitaludvidelse var i 1995. Med den planlagte kapitaludvidelse på 70 pct. - svarende til ca. USD 70 mia. - vil IDB kunne levere udviklingsfinansiering for ca. USD 12 mia. årligt. Alene 2,4 pct. af kapitaludvidelsen skal indbetales, mens resten er garantiforpligtelser, der historisk ikke har været bragt i anvendelse. Danmarks andel er på 0,17 pct. svarer til ca. 18 mio.kr. til indbetaling (det præcise beløb afhænger af valutakurs). Alle medlemmer af IDB deltager i kapitaludvidelsen, der for Danmarks vedkommende kan ses som udtryk for et regionalt engagement.

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen tiltrådte bevillingen og noterede sig, at IDB var en effektiv og velfungerende organisation, og at kapitaludvidelsen ville sikre mulighed for større udlån. Man så banken som et godt udkigstårn i den latinamerikanske region. Dansk deltagelse i kapitaludvidelsen var naturlig. Aktieposten i IDB var med til at fastholde et dansk engagement i Latinamerika. Den omstændighed, at man fra dansk side havde besluttet at fokusere på nogle få lande i det bilaterale bistandssamarbejde, var ikke ensbetydende med, at man meldte sig ud af samarbejdet med regionen. Styrelsen udbad sig desuden yderligere baggrundsinformation om forholdet mellem IDB's balance og aktiekapital (både før og efter kapitaludvidelsen) og om Danmarks garantistillelse til alle udviklingsbankerne.

Dagsordenspunkt 6 – Klimapuljen 2011 - til Styrelsens tiltrædelse (380,0 mio. kr.)

De stadig mere mærkbare konsekvenser af klimaforandringerne accentuerer behovet for en omstilling til grøn vækst. Samtidig står det klart, at tilpasning til klimaændringerne er hastende især for de fattigste og mest sårbare lande. Inddragelse af privatsektoren til finansiering i de nødvendige klimainvesteringer er afgørende. Disse forhold ligger til grund for fordelingen af Danmarks bidrag til klimafinansiering i ulandene. Med Klimapuljen 2011 støttes tre nye multilaterale initiativer. De bilaterale pilotindsatser, som indledtes i 2010 i Maldiverne, Kenya og Indonesien, videreføres. Endelig vil tværgående indsatser støttes, herunder til civilsamfundsaktiviteter med fokus på oprindelige folk.

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen tiltrådte bevillingen på de 380,0 mio. kr. med en bemærkning om, at der var tale om en allerede indgået politisk aftale. Styrelsen fandt, at flere af de programmer, som indgår i Klimapuljen 2011, var innovative og påpegede, at der bør ses på mulighederne for at få danskere placeret ikke mindst i de to nyetablerede initiativer. Det gjaldt ikke mindst støtten til det sydkoreanske Global Green Growth Institute med udsigt til placering af et kontor i Danmark.

Styrelsen lagde stor vægt på at sikre fattigdomsorienteringen i udmøntningen af Klimapuljen, som er en del af bistandsrammen. Den erkendte samtidig udfordringerne, som flere forskellige ministeriers deltagelse i beslutningsprocessen forårsager, men lagde vægt på at blive inddraget på et tidligere tidspunkt i forbindelse med Klimapuljen 2012. Dette blandt andet for at sikre en bedre balance mellem tilpasnings- og reduktionsaktiviteter, hvor der bør tilstræbes en 50/50 fordeling. Styrelsen fandt, at grundlaget for tiltrædelsen af især programmet for Maldiverne var forholdsvis svagt, men noterede sig, at Udenrigsministeriet ville foretage en vurdering af fremdriften i alle programmerne seks måneder efter indsatsernes igangsættelse. Det aftaltes, at Styrelsen ville blive orienteret om resultatet af denne vurdering.

Dagsordenspunkt 7 – Støtte til anden international forskning 2011- til Styrelsens tiltrædelse (25,0 mio. kr.)

Vedrørende den årlige bevilling på 25 mio.kr. til anden international forskning indstilles følgende: 1) 4 mio.kr. som toårigt tilsagn til "Council for the Development of Social Research in Africa" (CODESRIA); 2) 2,4 mio.kr. som toårigt tilsagn til United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD); 3) 1,6 mio.kr. som toårigt tilsagn til Nordisk Afrika Institut (NAI); 4) 2. mio.kr. som toårigt tilsagn til "United Nations University – World Institute on Development Economic Research" (UNU-WIDER) og 5) 15 mio.kr som treårigt tilsagn til "International Partnership on Microbiocides" (IPM).

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen tiltrådte bevillingen og erklærede sig enig i fokuseringen på færre internationale samfundsvidenskabelige forskningsinstitutioner primært i Afrika. Styrelsen tilsluttede sig udfasningen af støtten til Nordisk Afrika Institut og United Nations Research Institute for Social Development og bemærkede, at udfasningen godt kunne være sket hurtigere end de foreslåede to år. Styrelsen udbad sig oversigten over den internationale ranking af forskningsinstitutioner, som der henvises til i styrelsesoplægget.

Dagsordenspunkt 8 – Forskningsredegørelsen 2010 - til Styrelsens orientering

Det samlede tilsagn til udviklingsforskning udgjorde i 2010 200 mio.kr. De væsentligste nye initiativer i 2010 var 1) enighed mellem Udenrigsministeriet og Danske Universiteter om at videreudvikle 4 forskningsplatforme. 3 mio.kr. blev bevilget til forberedelsen af platforme i tæt samarbejde med partnere i syd; 2) det nye internationale forskningsprogram, ReCOM, blev forberedt og lanceret; 3) International AIDS Vaccine Initiative støttet med 10 mio.kr. og 4) et tværgående CGIAR forskningsprogram og "African Insect Science for Food and Health" (ICIPE) fik kernebevillinger for i alt 35,6 mio.kr.

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen tog redegørelsen til efterretning og noterede, at Danmark tilsyneladende anvender færre midler på udviklingsforskning end f.eks. DFID, SIDA, NORAD og Nederlandene. Styrelsen så gerne, at flere midler blev afsat til udviklingsforskning, og at andelen af konkurrenceudsatte midler samt midler til landbrugsforskning blev forhøjet. Styrelsen var positiv over for de beskrevne nye initiativer, herunder pilotforskningsprogrammet og Danske Universiteters platformene. Det blev anerkendt, at platformene supplerer den øvrige støtte til udviklingsforskning ved at arbejde med langsigtet institutionel kapacitetsopbygning, og det blev bemærket, at initiativet i lighed med andre programmer skal følges og monitoreres nøje. Styrelsen noterede, at støtten til de tre forskningsfaglige netværk vil blive afsluttet i 2011, og at relevante kompetencer søges videreført inden for platformsinitiativet. Styrelsen noterede, at de

årlige opslåede forskningsfaglige temaer, i lighed med tidligere, ville blive konsulteret med Det Rådgivende Forskningsfaglige Udvalg (FFU). Styrelsen ønskede i øvrigt en tættere dialog med FFU om relationen mellem udviklingsbistanden og forskningen. Endelig understregede Styrelsen vigtigheden af, at det nye internationalt orienterede forskningsprogram trækker på erfaringerne fra evalueringer (især impact-evalueringer) og evalueringsstudier.

Dagsordenspunkt 9 - Afrapportering af handlingsplaner 2009, handlingsplaner for 2011 for ICRC, OHCHR, UNHCR, Den Globale Fond, UNAIDS og WHO - til Styrelsens orientering

ICRC viste i 2009 overordnet positive resultater for de danske indikatorer. Plads til yderligere forbedringer bl.a. vedrørende styrkelse af resultatbaseret ledelse og øget brug af evalueringer. *OHCHR* har samlet set leveret tilfredsstillende resultater i 2009. Dog er prioriteringen af kernefunktionerne, som de komiteer, der overvåger staternes overholdelse af traktaterne, utilstrækkelig. Overordnede politiske udfordringer, herunder forsøg på at indskrænke højkommisærers uafhængighed. *UNHCR* opnåede gode resultater på danske prioritetsområder, herunder varige løsninger for placering af flygtninge, beskyttelse af internt fordrevne, nødhjælpsberedskabet i humanitære kriser samt "mainstreaming" af "køn, alder og forskellighed". Der skal fortsat arbejdes med resultatbaseret økonomistyring. *Den Globale Fond* er i dag den største kilde til finansiering af HIV/AIDS, tuberkulose og malaria. Den hastige vækst og øgede kompleksitet har nødvendiggjort iværksættelsen af en række reformer, som Fonden arbejder aktivt for at gennemføre. *WHO* har opfyldt de fleste mål i den danske handlingsplan. Dog har faldende effektivitet og underfinansiering af centrale prioritetsområder, herunder MDG 5, gjort behovet for gennemgribende reformer påtrængende. Danmark støtter aktivt den iværksatte reformproces. *UNAIDS* har fulgt aktivt op på anbefalingerne i den eksterne evaluering i 2009. Det udestår dog fortsat at se, hvorledes principperne i den nye strategi vil blive operationaliseret i det kommende budget.

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen tog afrapporteringen til efterretning og udtrykte ønske om, at der i forbindelse med Udenrigsministeriets igangværende arbejde med øget multilateral kohærens også udarbejdes et revideret format for præsentationer af multilaterale organisationer. Derudover så Styrelsen gerne, at den fremover får lejlighed til at foretage en mere tilbundsående diskussion af de enkelte organisationers resultatopnåelse, eksempelvis med 2-3 års mellemrum, hvor organisationerne bliver forelagt Styrelsen enkeltvis.

Styrelsen spurgte til anvendelsen og niveauet for de over 200,0 mio. kr. til HIV/AIDS, som gives Global Fund og UNAIDS, jf. uregelmæssighederne i Global Fund, og arbejdsdelingen organisationerne imellem, og så frem resultatet af den igangværende redegørelse fra Global Fund om uregelmæssighederne.

Dagsordenspunkt 10 - Evaluering af udviklingsbistanden - til Styrelsens orientering

Redegørelsen indeholder et kort sammendrag af de evalueringer og evalueringsstudier, der er blevet afsluttet i 2010. Evalueringsprogrammet omfatter dels syv evalueringer og syv evalueringsstudier, der allerede er i gang og dels 12 nye evalueringer, der planlægges igangsat i 2011-12. Et særligt prioritetsområde for evalueringskontoret i 2011-12 vil gennemførelsen af flere evalueringer af den danske bistand til skrøbelige stater (Afghanistan, Somalia og Nepal).

Styrelsens bemærkninger:

Styrelsen takkede for en god beretning og understregede værdien af at formidle evalueringresultater blandt andet gennem offentlige møder. Styrelsen fandt, at der var tale om et fornuftigt arbejdsprogram for 2011-12, hvor Styrelsens tidligere anbefalinger også var reflekteret. Man værdsatte den løbende dialog om evalueringprogrammet og prioriteringen af indsatserne vedrørende skrøbelige stater i programmet. Styrelsen fremkom også med flere ideer til emner, der kunne overvejes dækket i kommende evalueringer, herunder spørgsmålet om en tværgående evaluering af erhvervsprogrammerne; betydningen af uddannelse i en udviklingsmæssig sammenhæng; erfaringer med udfasning samt partnerlandes engagement eller mangel på samme. Det blev afslutningsvist understreget, at et hovedformål med evalueringer bør være at afdække, at der skabes resultater i felten, og derigennem at udviklingsbistanden gør en forskel.

Dagsordenspunkt 11- Årsforhandlinger om puljeordninger med Projektrådgivningen, Danske Handicaporganisationer, Dansk Missionråds Udviklingsafdeling, Dansk Ungdoms Fællesråd, Genbrug til Syd (Mellempfolkeligt Samvirke) og NGO Forum - til Styrelsens orientering

Under forhandlingerne drøftedes strategier og prioriteter for samarbejdet baseret på den finansielle ramme i FL11 for de organisationer, der har aftaler med Udenrigsministeriet om administration af puljeordninger. Gennemgående emner for forhandlingerne vedrørte bevillingsloftet for de forskellige ordninger, udviklingen af monitorerings- og rapporteringsredskaber samt opfølgningen på Rigsrevisionens rapport vedrørende den finansielle administration af ordningerne. Fra forhandlingerne med de enkelte organisationer kan fremhæves:

Projektrådgivningen – øget bevillingsloft (5 mio. kr.); ny strategi; aktiviteter indenfor vækst og beskæftigelse; det politiske rum for civilsamfundet i udviklingslande samt rigsrevisionens anbefalinger. *Danske Handicaporganisationer* – fortsat behov for indsats for inddragelse af flere frivillige i ulandsarbejdet; solidt arbejde med strategiidvikling, retningslinjer og redskaber, herunder ny strategi for miniprogrammet med afsæt i handicapkonventionen og fokus på beskæftigelse. *Dansk Missionråds Udviklingsafdeling* – videreførelse af visionsprocessen; gennemgang af resultater under bestående strategier; inddragelse af miljø- og klimahensyn; Danmission arbejder nu med en programmæssig tilgang. *Dansk Ungdoms Fællesråd* – ny international strategi bredt forankret med fælles retningslinjer for alle aktiviteter; mål for forøgelse i medlemskredsen på u-landsområdet ikke opfyldt, men stigende interesse fra allerede projektaktive.

Mellempfolkeligt Samvirke – velfungerende ordning med stigning i antallet af bevillingshavere; fokus på styrkelse af civilsamfundet; styrket kommunikationsindsats; hjemmeside udbygges med digitalt ansøgningsystem og brugerportal. *NGO-Forum* – konsolidering af netværksplatform samt strategiske prioriteringer. Der aftales nye områder, der i den kommende periode særligt ville blive fulgt på det strategisk/organisatoriske niveau og rapporteret til Styrelsen i forhold til den enkelte ordning.

Styrelsens bemærkninger:

Et gennemgående tema for Styrelsens drøftelse var relevansen af den forelagte orientering, der i begrænset omfang gav indblik i indholdet af aktiviteterne under puljeordningerne. Styrelsen efterlyste således fremover et bedre grundlag for at kunne forholde sig til resultaterne af aktiviteterne, og herunder hvordan puljeordningerne bidrog til den folkelige forankring af udviklingsbistanden. Der var i Styrelsen tilslutning til, at man gik videre med planerne om at forhøje bevillingslofterne for paraplyorganisationernes bevillingslofter til f.eks. 1,0 mio. kr. Styrelsen fandt, at samarbejdet med erhvervslivet var positivt. Endelig blev det understreget, at ordningernes egne politiske tiltag selvsagt ikke kunne støttes med puljemidler.

Dagsordenspunkt 12 – Tiltrådte oplæg til Styrelsens orientering
Ingen bemærkninger.

Kontoret for Humanitær Bistand, Udviklingspolitik og Civilsamfund